

ΔΙΠΛΟΙ ΑΣΤΕΡΕΣ ΣΤΟΝ ΑΣΤΕΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ

Ο αστερισμός της Παρθένου είναι ο μεγαλύτερος ζωδιακός αστερισμός, με έκταση 1294 τετραγωνικές μοίρες. Ο ουράνιος ισημερινός που διέρχεται εντός του αστερισμού, τον χωρίζει σε δύο περίπου ίσια μέρη, ενώ αναγνωρίζεται πολύ εύκολα από τον λαμπρότερο αστέρα του, τον Στάχυ (αVir – spica), που βρίσκεται περίπου 2° νοτίως της εκλειπτικής, 10° νοτίως του ισημερινού, αποτελώντας ένα πραγματικό στολίδι του ανοιξιάτικου νοτιοανατολικού ουρανού, χωρίς ποτέ να χάνει την ομορφιά της λαμπρότητας, του λευκού φωτός του, ακόμα κι όταν κοντά του βρίσκονται ουράνια σώματα, όπως ο μεγαλοπρεπής πλανήτης Δίας, που αυτή την περίοδο κινείται ανατολικά του.

Από τη σύγκριση των παρατηρήσεων, του Στάχυ και του Βασιλίσκου (α Leo – Regulus), του Αλεξανδρινού αστρονόμου Τιμοχάριδος, το 300 π.Χ., και του Ιππάρχου, 150 έτη αργότερα, ανακαλύφθηκε από τον τελευταίο, το σπουδαίο φαινόμενο της μετάπτωσης των ισημεριών.

Ένας άλλος ενδιαφέρων αστέρας είναι ο γVir Porrima, που βρίσκεται βορειοδυτικά του Στάχυ. Το 1689 από παρατηρήσεις του P. Richaud, αναγνωρίστηκε ότι είναι διπλός.

Το 1834 η απόσταση μεταξύ των δύο μελών ήταν τόσο μικρή, ώστε με κανένα από τα τότε υπάρχοντα τηλεσκόπια, δεν ήταν δυνατή η παρατήρησή τους. Ένας γνωστός, παλιότερος παρατηρητής, μου είπε πως 20 χρόνια πριν, η παρατήρησή τους γινόταν εύκολα και με μικρής διαμέτρου τηλεσκόπια. Σήμερα όμως, η παρατήρησή τους δεν είναι δυνατή.

Ωστόσο, ένας αρκετά μεγάλος αριθμός διπλών αστέρων, στον αστερισμό της Παρθένου, που έχουμε τη δυνατότητα παρατήρησής τους, αποτελούν μια πολύ καλή επιλογή, ακόμα και για τις νύχτες, όπου η παρουσία της Σελήνης στέκεται εμπόδιο για μια deep sky παρατήρηση, ιδιαίτερα σ' αυτόν τον αστερισμό.

Παραθέτω κάποιες εμπειρίες που κατέγραψα από την παρατήρηση, σε ορισμένους απ' αυτούς:

Struve 1677 - Εντοπίζεται πολύ εύκολα μόλις 2,5° νότια του γVir. Και οι δύο είναι ορατοί στο ίδιο πεδίο ενός ερευνητή τηλεσκοπίου. Τα δύο μέλη έχουν mag A= 7,29 B= 8,20, η μεταξύ τους απόσταση είναι 15,9", το χρώμα τους κίτρινο και κυανό αντίστοιχα, ενώ η γωνία θέσεώς τους είναι 349°. Διαχωρίζονται πολύ εύκολα με μεγέθυνση 48x.

Struve 1690 - Βρίσκεται 2° περίπου νοτιοανατολικά του Struve 1677. Η απόσταση των μελών είναι 5,9", διαχωρίζεται πολύ εύκολα με 48x, το χρώμα τους είναι κυανό, πορτοκαλί, και η γωνία θέσεως τους 148°.

Struve 1719 - Με τα 7" που τους χωρίζουν, είναι ένας πολύ ωραίος και εύκολος στόχος σε μεγ. 48x, μόλις 4° νοτιοανατολικά του δVir, με χρώμα κίτρινο, κυανό, και γωνία θέσεως 359°.

Struve 1734 - Βρίσκεται 4° βορειοδυτικά του ζVir στο μέσο ενός σχηματισμού αστέρων που μοιάζει με το γράμμα Υ. Αρκετά δύσκολος στόχος, αφού η απόσταση που χωρίζει τα δύο μέλη, είναι μόλις 1,1", και γίνεται πολύ πιο δύσκολος, όταν το seeing είναι μέτριο. Αδύνατος ο διαχωρισμός του ζεύγους με 255x, όχι όμως και με 340x. Δοκιμάζοντας έναν Baader Hyperion 3,5mm, κατάφερα να διαχωρίσω το

ζεύγος, σχετικά εύκολα, καθώς η εστίαση ήταν αρκετά προβληματική, λόγω seeing, στη συγκεκριμένη μεγέθυνση, αλλά βοήθησαν η καλή ποιότητα του φακού, και το 68° φαινόμενο πεδίο του. Τα δύο μέλη έχουν mag A=6,8 B=7,3, χρώμα λευκό, και γωνία θέσεως 178°

Struve 1740 - Βρίσκεται στο ίδιο πεδίο με τον Struve 1734 και σε απόσταση μικρότερη της 1°. Τα δύο μέλη έχουν χρώμα κίτρινο, mag A=7,0 B=7,3, και αποτελούν ωραιότατο θέαμα με 48x. Η μεταξύ τους απόσταση είναι 26,5". Ανάμεσα στον 1740 και τον 1734, παρεμβάλλονται δύο αμυδρότεροι, κόκκινοι αστέρες, που δίνουν μια διαφορετική διάσταση στο πεδίο. Ο ένας απ' αυτούς είναι μεταβλητός.

Struve 1777 - Πρόκειται για τον 84Vir που βρίσκεται, κάτι παραπάνω από 4° βορειοανατολικά του ζVir. Τα μέλη του έχουν απόσταση 2,7", και διαχωρίζονται επαρκώς 255x. Ίσως όταν οι συνθήκες είναι καλές (seeing), να διαχωρίζονται και με μικρότερη μεγέθυνση. Έχουν mag A=5,5 B=7,90, χρώμα κίτρινο, πράσινο, γωνία θέσεως 230°.

Struve 1790 - Βρίσκεται 2° περίπου, νότια του 90 Vir. Αμυδρό ζεύγος με mag A=8,8 B=8,9, η μεταξύ τους απόσταση είναι 5,7", και η γωνία θέσεως τους, 242°. Λόγω του, ότι είναι αμυδρό ζεύγος, είναι εντυπωσιακό, κατά την αναγνώρισή του με 48x.

τVirginis - Τα μέλη του, έχουν mag A=4,2 B=9,4, απόσταση 81,3", χρώμα λευκό, κυανό, γωνία θέσεως 290°. Περίπου 6° βορειοανατολικά του Struve 1790, ο τVir, αποτελεί ωραιότατο θέαμα με χαμηλή μεγέθυνση 48x, λόγω της μεγάλης αντίθεσης μεγέθους, των μελών του.

Struve 1807 - Το ζεύγος αυτό είναι εξίσου όμορφο, κατά την αναγνώριση του, όπως και ο τVir, αλλά πιο αμυδρό με mag A=6,8 B=8,6, χρώμα λευκό, απόσταση 6,8", και διαχωρίζεται εύκολα με 48x. Εντοπίζεται, περίπου 6° νοτιοανατολικά του τVir.

Struve 1668 - Η θέση του είναι λιγότερο από 2° νότια του ρVir, η απόσταση μεταξύ των μελών του, είναι μόλις 1,3". Το φαινόμενο μέγεθός τους είναι A=7,6 B=8,1, χρώμα λευκό, γωνία θέσεως 188°. Το ζεύγος διαχωρίζεται με μεγέθυνση 255x, και καλύτερα με 340x.

Η παρατήρηση έγινε με τηλεσκόπιο, διαμέτρου 10" Sky – Watcher dob. Οι παραπάνω διπλοί αστέρες είναι ένα δείγμα, από τους τριάντα και πλέον, που κατάφερα να διαχωρίσω, σε μια πολύωρη παρατήρηση, που έκανα μέσα από την πόλη, ενώ η νύχτα είχε φεγγάρι.

Επιμέλεια: **Θανάσης Δούβρης**

